jistě ani jednou jísti a šatit by se musel latinou. Každý zkušený farmář ví, že zde v America, když farmář nemá aspoň 100 akrů oseto a 200 akrů pastviny, na velkou úsporu si nemůže počítati."

Bylo by lépe, kdyby p. Závodský nelámal v drobty odvahu lidem takovým, kteří ještě nemají vlastní zkušenosti v oboru rolnickém a rolničiti by si přáli. Já myslím, že není jedno ani druhé správným, an záleží hlavně na tom, je-li půda dobrá čili špatná, taktéž je li blíže trhu, neb vzdálená; to jsou ty věci, což asi každý o nich uvažuje, kdo svým časem rolničiti hodlá. Kdybychom počítali dle p. Z., že by musila každá rodina vlastnit 300 akrů půdy, jak se velká by Amerika musila býti pro ten počet rolníků, kteří dnes farmaří, o tom p. Z. se nezmínil. Uvedu zde příklad některých krajin a tím chci zvrátit nesmysl p. Z., an je jisto, že ani 10 procent nevlastní 300 akrů půdy, která je k rolničení schopná, počítaje v to měšťáka i dělníka:

Státy	Čtverečních mil	Obyvatelů
Maryland	12,210	1,042,390
Massachusetts	8,315	2 238,943
New York	49,170	5,997,853
Pennsylvania	45,215	5,258,014
Ohio	41,060	3,672,316

Z toho vychází, že je holou nemožností, aby na hlavu rodiny připadlo 300 akrů půdy, vyjma hory a lesy, které leží ladem, jelikož má 1 čtver. míle pouze 640 akrů. Spojené Státy mají 3,668,166 čtver. mil a 63,982,244 obyvatelů; celá Amerika má ovšem více čtverečních mil a sice 9,349,741 s 88,005,905 obyvately, tak že připadá na 1 čtv. míli i s Jižní Amerikou 5 a v úrodných krajích až 550 obyvatelů. A p. Závodský, dle jeho zkušenosti, by přál každému rolníku as půl čtvereční míle, aby sebe a rodinu uživil.

Dále kritisuje ubožáky hlad trpící v Nebrasce i jiných krajích. Dle jeho zkušenosti by měli jíti na výdělek, jako on chodil, a že by žebrat nemusili; že on chodil 300 až 400 mil na práci a přec nežebral. Ať jen jde nyní třebas i tisíc mil, zemřel by tam hladem právě tak, jako doma. Dělníků je nyní tisíce hladových a nemohou si pomoci. Já však nahlížím do věcí jinak, jelikož jsem již procestoval Ameriku rozličnými krajinami, že v mnohých krajích je ještě tisíce akrů půdy ladem ležící a nebylo by zapotřebí 300 akrů, postačí 40 aneb 80 akrů a rodina bude lépe živa nežli na 160 akrech. Ovšem že místa taková vyžadují více práce nežli suchá, holá pastviště, avšak úroda je vždy jistou, kdyby ne více, tak jistě urodí se tolik, že možno rodině živu býti. Již jsem se zmínil dříve, že Oregon je výhodným krajem pro začátečníky; nechť však si nikdo nemyslí, že by tam přijel do nějakého hotového ráje. Místa, kde jsem procestoval, jsou úrodná, též však dají dosti práce v mnohých místech; v jiných lze vzdělati, dle mého náhledu, za 20 neb 25 dnů akr; dříví by musilo býti na menší kusy rozřezáno a odtaháno dobytkem stranou. Ovšem že je tam též as čtvrt milionu akrů půdy spekulantské, ta je lehčí k vzdělání a též blíže městeček a dráhy, cena od $12 do $15 až $18 akr. Když se cestovatel octne v Oregonu a nevěděl by kde a jak hledati půdu zdarma, ani za 10 let by ji nenalezl, poněvadž každý třetí farmer by prodal od svého klejmu 20 neb 40 akrů, an tam není zapotřebí mnoho pozemku. K tomu ještě chytají člověka rozličtí pozemkoví jednatelé, však do duše každý zapře půdu, která je ku zabrání za pouhých $14.50. Já jsem již připraven s rodinou na cestu do Oregonu. Komu lze z naší české osady jeti, ať neztrácí čas zbytečně. Je na čase, bychom se hnuli. V úctě, J. V. Heinz.

Yukon, Okl. — Ct. red. Dne 5. února navštívila nás zde sněhová chumelenice, sebravši s sebou prach a polí a cest a hnalo se to pospolu za rozkošné hudby, jižto provádějí severák. Já sedím ve světnici a ohřívám se u kamen, ale mám bouři na krku, se svou polovicí, že prý jí překážím a pošle prý se musí vyhýbati. "...iš Maria," už jsem dostal zase nemilosrdný štulec, a to je již asi po desáté; avšak ten poslední je nejhorší, jako by kůň kopl; to je již k nevydržení, protož se raději uklidím a budu psát pro Pokrok, proto že jen Pokrok je tím vinen, že má záda musí tak trpět. Chtěl jsem přispořit na kapse a zastavil jsem Pokrok, a tu má čerte kropáč, odnesl jsem to místo kapsy na hřbetě, protož, když to musí být, posýlejte časopis váš dál. Je prý to náš první časopis co jsme počali odbírati v America a zdomácněl tak, že se bez něho nemůžem obejít. Mám prý raději zastavit tu anglickou drmolinu. Well, ať žije tedy Pokrok! Zimu máme letos tuze tuhou a obáváme se, že pšenice budou vymrzlé, zvláště měkké. Naše město Yukon roste znamenitě a Češi jsou zde zastoupeni několika obchody. Pan Švejkovský má obchod se střižním zbožím a groceríí, p. Růžička má obchod řeznický, p. Vodička obchod s nábytkem, pp. Brůža a Růžička mají saloony. Také tu máme dva ochrance našich nohou, abychom se o kámen nenarazili, a pan Kosta se v tom znamenitě vyzná. Tak vidíte, že jsme v tom v Oklahomě dobře. V Yukon máme 5 saloonů a 4 kostely, což zkusili jsme, když tak máme všeho dost, zdali bychom také něco nesebrali pro Nebrasské krajany, kteří trpí bídu. Dnes je neděle a došel jsem si pro svého souseda Václava Dobrého a podnikli jsme sbírku. Musím doznat, že naši farmeři z Canadian přispěli dle možnosti. Čeští farmeři přispěli následovně: Po $1.00: Fr. Selement, Fr. Nejdl, Vác. Dobrý, Jos. Šiala, Ant. Dobrý, Fr. Pazourek, Vác. Doležal, Jan Nešpor. Jos. Šantin 75c. Po 50c: Jos. Novák, Jan Černý. Ant. Židek 40c. Po 25c: Jos. Selement, Jan Kašpar, Fr. Nešpor, Alb. Růžička, Jos. Šantín, Fr. Semrad, Jan Roztočil, Jan Březina, W. Růžička. 10c. Ant. Švanda. Z města Yukon přispěli: Karel Brůža $1 00, Jan Růžička a Vác. Růžička po 50c. a Jos. Koska 30c. Rozdělte peníze tyto krajanům nejvíce bídou trpícím v Hayes Co., proto že myslíme, že tam toho mají nejvíce zapotřebí.

Fr. Selement a Vác. Dobrý,
sběratelé příspěvků.

Seznal jsem, že Dr. Aug. Koeniga hamburské kapky jsou nepřekonatelné proti bolestem hlavy a nezáživnosti. Pomohly mi vždy.—Math. Weber, Natick, Mass.

Ženy a květiny

jsou nejvzácnějšími předměty, jež stvořitel seslal s nebe k potěšení na zemi. Jak přirozené jest přemýšleti o obou a vysvětlitelno, že dle shody mezi nimi panujícími, jest žena nejlepší pěstitelkou květin v Americe! Viděli jste její katalog? Viděli jste ji samu? Myslíme tím Miss C. H. Lippincott, 319 šestá ulice, So. Minneapolis, Minn. thk

---

Výlet pro hledající domovy.

Dne 5. března a 2. dubna prodávati bude dráha Missouri, Kansas & Texas lístky do všech stanic v Texasu za značně snížené ceny. O další podrobnosti hlaste se u místního jednatele aneb dopište

G. A. McNUTT, D.P.A.,
46do2dub 1044 Union Ave.,
Station A, Kansas City, Mo.

Díkůvzdání a odporučení.

Chicago, 23. ledna '95.

Vlastním koně, jemuž se počal tvořit špát (špánek). Upotřebil jsem Dra. R. Hellera (čís. 399 W. 18th St., Chicago), bromovou mast a kůň byl v krátkém čase vyléčen. Odporučuj osvědčené léky Dra. Hellera všem krajanům. 43T4xH23

S úctou Jos. Triner...4

Přednáška dra. Holuba.

V neděli ráno zavítal dr. Holub přes St. Paul Minn., kde přednášel anglicky, německy i česky a přes Novou Prahu, kam zajel si v sobotu, do Omahy a ještě téhož dne odbýval dvě přednášky, totiž českou v Národní síni p. Havlíčka odpoledne a německou u večer v síni Turnerů.

Přednášky české súčastnilo se ku 200 osob, což vzhledem k poměrům a okolnostem, byla návštěva obstojná, ba dobrá. Dr. Holub představen byl obecenstvu o 3½ hodině a přednášel pak, vzdor své cestě, plné dvě hodiny, znázorňuje přednášku jednoduchým kreslením na tabuli, kde toho uznal potřebu. Upozornil nejprvé, že směr jeho cestování bylo zcela jiným, než onen Stanleyho; kdežto dr. Holub od Kapského města pronikal k severu, k řece Zambesi a za ni, Stanley-ho vedla cesta na přímo Afrikou, od západu k východu a naopak. Však po prvním proslulém cestovateli africkém, Livingstonovi, nalezl stop v krajinách jež navštívil a jest tam chován v dobré památce Vnitro Afriky jež dr. Holub procestoval jest vysočina 3000 až 6000 stop, v které řídký a nízký les citlivek střídá se tu s pláněmi, onde se suchopáry neb bažinami. Místy jest tráva neb rákosí 6 i více stop výšky, jinde opět není vůbec trávy a skot i brav živí se nízkým křovím, které kolkolem zemi pokrývá. Nejjižnější cíp Afriky zaujímá Kapsko, bylo nejprvé Holanďany osídlené, jehož potomci tu ovšem posud většinou na venkově žijí, rolničením se zanášejíce a Boery (vyslov "Búry") se zovou. Později přišla zem v državu anglickou, v které nyní se nalézá. Kdežto na venkově převládají Boerové, jsou města většinou anglická Kimberley, kde nalézají se diamantová pole, jest nejbohatší krajinou na světě. Nikde s tak malé rozlohy nebylo vydobyto že země tolik bohatství v tak málo letech jako tu. Vydobyto tu totiž po 25 roků tu diamantů v ceně 4 až 5 mil šterlinků, (20 až 25 milionů dolarů) každoročně. Tu nabyl dr. Holub prostředků k prvé své cestě výzkumné r. 1872, vydělav a uchrániv si prakcí lékařskou 7000 lb šterlinků, ($35,090.) První pobyt jeho v Africe trval 7 roků a tu nasbíral hojného materiálu vědeckého, jak o lidu africkém, jeho způsobech života, obyčejích a t. d., tak i zvířatech, živočiších a rostlinstvu a přivezl sebou hojné sbírky do vlasti. Práce jeho došla ocenění a v r. 1884 vydal se na novou, další výzkumnou cestu. Poprvé pronikl až ku řece Zambesi, nyní hodlal prozkoumati i zemi za řekou tou, území to divokých a ukrutných Ma-Šukulumbů.

Jeho způsob cestování Afrikou jest ovšem rozdílným od onoho Stanley-ho. Stanley cestoval se silnou branou mocí a musil se proto ovšem často potýkati a zápasiti. Ozbrojenci Stanley-ho budí arci u domorodců nedůvěru. Nechápajíce účel cesty takové, musí arci míti podezření, že ozbrojená moc je nepřátelskou a neobmýšlí nic dobrého. Způsob dra. Holuba je mírumilovný. On získává si u divochů přátelství službami lékařskými. Proto také jeho pobyt mezi divokými těmi kmeny byl přátelským, až na Ma-Šukulumby a neboylo mu potřeba nikdy před tím než mezi tyto vniknul použíti zbraně střelné proti kterémuko iv kmenu Severně od Kapské země nalézá se území pěti kmenů Bečuanů, kteří bydlí podél řeky Limpopo, ale území jejich šíří se k západu, do lesů. Není-li úroda následkem nedostatku déšťů dobrá, vydají se do lesů na lov. Kmeny tyto jsou mírumilovné, sousedé jejich však výbojní z proto Bečuané dali se v ochranu Anglie, která však ponechává jim úplnou volnost. U těchto kmenů nepanuje libovůle náčelníka, nýbrž tento svolává k poradě starší ve všech důležitějších otázkách. Jinak jest u okolních kmenů bojovných, u nichž náčelník jest pánem nad životem i smrtí poddaných.

Mezi územím Bečuanským, kterým končí panství či protektorát Anglie a územím Ma-Toků, rozprostírá se pouť skoro 500 mil dlouhá, v které není nikde tekoucí vody, nýbrž jen v rozsedlinách neb tůních voda dešťová. V době letní, kdy neprší, není vody skoro žádné. Část tě pouště tvoří nížina, která dobou zimní, dobou deštivou, proměňuje se v rozsáhlou bažinu, v které voli zapadají až po plece. Doktor pak líčil mnohé útrapy a nesnáze své druhé cesty výzkumné, až za řeku Zambezi, na které jej choť jeho provázela, jakož i 6 Evropanů, z nichž jeden byl Čech, Spiral, ze Štáhlav, z okolí plzeňského a druhý Moravan, Haloušek z Rajhradu u Brna. Čtyry vozy se zásobami a zbožím, kterým placeno bylo za služby a potřeby od domorodců, taženy byly 60 voli a 90 domorodců provázelo výpravu. Domorodce lze levně najmouti a spokojí se skrovnou potravou. Není-li masa, zvěře ulovené, postačí domorodci celé jedno najedení, pozůstávající z dvou kořínků prosa a když mimo této stravy obdrží domorodec starou bambitku za dvě léta práce, je spokojen. Než dostíženo bylo území Ma-Toků, zahynula většina potahů následkem otrávení. Požila totiž jedovaté trávy, která jediná dobou letní, kdy ostatní rostlinstvo je uschlé, se zelená, vyrážejíc z kořenů daleko pod zemí se táhnoucích lupení na povrch. Jest to rostlina druhu lýkovců (Daphne). Jedovatost podrží pouze v mladých lupenech a vyzráním ta to pomíjí. V jiné době či dobytek této rostliny nevšímá, avšak v době sucha je zeleň lákavou, však následky osudné. Dobytek africký jest statný a těžký, silnější a těžší než evropský. Když více než polovice tahounů zdechla, ponechány dva z vozů na místě, rozpuštěna většina domorodců a jen 20 z těchž, jež si doktor co tělesnou stráž vycvičil, provázela je na další cestě. V zemi Ma-Toků došel Dr. Holub velkého sklámání. Bývalý náčelník Sepopo, s nímž byl známým a kterýž byl jeho dobrým přítelem, byl mrtev a na jeho místě panoval Luanika Leboše, který býval druhdy panovníkem velmi mírným a shovívavým, když ale pro svou mírnost byl svržen a domohl se později znovu trůnu, stal se tím největším krvežížnivcem a dal povražditi všechny své odpůrce a nejen to, nýbrž i jejich ženy a děti, aby vyhladil všechny možné mstitele. Pomocí vědy lékařské i toho ukrutníka naklonil si doktor, tak že obdržel povolení k další cestě, však potřebných nosičů nemohl obdržeti než nejdále vždy na 3 dny cesty. Když dospěla výprava území stařičkého náčelníka Mo-Panga, 90letého starce, líbal tento zemi a děkoval jí, že bylo mu popřáno, než očí navždy zavře, spatřiti bílou tvář. Bylo to poprvé za jeho života, co spatřil bělochy. Varoval je všemožně a zrazoval od další cesty k severu, líče Ma-Šukulumby spíše co lítou zvěř než co lidi, avšak doktor Holub se od úmyslu svého zvrátiti nedal. Za několik dnů po vstoupení výpravy na osudné území to opustili jej zrádně najatí nosiči, ze strachu před ukrutnými Ma Šukulumby, kteří stále hrozivě vůči vetřelcům se chovali, považujíce je za zvědy Matocké. Tu ani věda lékařská nepomáhala. Však doktor nedal se od svého úmyslu zastrašiti a postoupil územím dvou náčelníků do území třetího, nejukrutnějšího ze všech, Ňambe. Tu se všichni proti němu spikli a 2000 bojovníků domorodých obklopovalo výpravu pozůstávající z několika jen Evropanů, ale udržováni na úzdě winchesterkami. Bylať jim střelná zbraň neznáma a největší obdiv budilo u nich, že lze smrtící střely vyslati z hlavně jednu za druhou a považovali ovšem zbraň za nevyčerpatelnou. Aby výpravu tím snáze zničili, vymyslili lest. Navedli ženy, od kterých výprava potraviny a vodu kupovala, aby sdělily výpravě, že nedaleko meška jiný Evropan. Dr. Holub tomu uvěřil a ponechav tábor v ochraně některých svých lidí, vypravil se s manželkou a ostatními k onomu domnělému bělochu, soudě, že by to mohl býti Portugalec, který zanášel se kupováním slonové kosti a pomocí jehož přátelské přímluvy doufal odstraniti nepřátelství divochů a docíliti povolení k prozkoumání neznámé země. Však jaké bylo jejich sklámání. Byliť totiž vlákáni do nesmírného močálu, v jehož studených vodách a bahnu ztratili obuv a zranili nohy své do krve. Vidouce, že padli do léčky nastražené, vrátili se toutéž cestou nazpět; však když blížili se svému bývalému ležení, shledali, že mezi tím divoši podnikli na totéž útok, zabili jednoho z výpravy, kdežto druhý spěchal jim vstříc a všechny zásoby byly odnešeny. Ze 34 deníků, v nichž doktor měl své zápisky, pouze 16 nabyl nazpět. Nyní nezbývalo nic, než co nejrychlejší cesta nazpět. Ale jaká to cesta! Unaveni až k smrti, hladem a bolestmi zraněných nohou zmořeni, musili prchati před krutostí divochů. Musili vyváznouti aspoň ze země Nambovy, dospěti za řeku Luenge, jestli chtěli životem vyváznouti. Na štěstí vrátilo se nazpět sedm nosičů z oněch dříve úprchnuvších, kteří vrátili se do země Mo-Pangy, tímto ale nazpět za vypravou byli donuceni se odebrati. Cesta zpáteční vedla mnoho mil krajinou, která byla dříve porostlá rákosím, jež před několika dny vyhořelo, ale ve vlhké půdě zůstaly ostré pahýly, jež působily při chůzi nesmírné bolelesti, zarývajíce se do bolavých již bosých nohou. Mohli tedy jen s největší bolestí pomalu se ku předu brátí a někteří z nosičů byli odhodláni raději zemříti na místě, než muka chůze dále snášeti. Konečně, než se nadáli, byli zaskočeni. Tu byli přinuceni vystřeliti na divochy, což mělo znamenitý účinek, neboť tito, když dva ranění klesli, padli jiní polekáni s nimi, což u ostatních vzbudilo strach, neboť myslili, že celý houf byl výstřelem poraněn. A tak vyvázli prchající. Později dospěli šťastně k řece Luengi, pomocí člunu přepravili se přes vodu a dostali se šťastně k Zambezi, kde však zůstali bez prostředků, postiženi byli africkou zimnicí, kteréž dva z průvodčích podlehli, totiž Čech Spíral a Němec Bukacs. Moravana Haloušku podařilo se vypraviti zpět do Evropy a šťastně se uzdravil. Teprvé po osmi měsících nabyla se příležitost ku cestě zpáteční, která po mnohých dalších svízelích šťastně skončena.

Předměty přivežené vyžadovaly 4 roky pilné práce, než byly dokonale upraveny, načež Dr. Holub uspořádal výstavu v r. 1891 ve Vídni a v r. 1892 v Praze. Však výstava způsobila nových ztrát. Ku krytí výloh, za úpravu předmětů s výstavou spojených, pořádal Dr. Holub přednášky po celé Evropě a pokračuje v týchž, aby nabyl prostředky k další cestě výzkumné, kterou roku 1896 neb 1897 znovu podnikne.

Přednáška trvala po více než 2 hodiny a obecenstvo udržováno bylo v neustálém napjetí. Z Omahy odebéře se Dr. Holub do St. Louisu, kdež v sobotu bude přednášeti německy a v neděli dvakrát, česky a německy. Ze St. Louisu pojede do Chicaga a pak nazpět na východ, kdež má více než tucet přednášek zamluveno. K návratu ze St. Louis znovu na západ nedostane se mu již času a tudíž byl nucen vypustiti z programu obmýšlenou přednášku ve Schuyler.